

Labour Party, ikki slíka lótu gloymdi sin arvaða form og tradíón og frambar atfinning sína, átalu sína ella verju sína á ein slíkan háberisligan hátt, at áhoyrarar fóru avstað aftur og sögdu innantanna ella hvør við annan: Ja, enskt politiskt orðaskifti er sonn mynd av demokratinum. Har standa friir menn og bera fram sínar gitingar og sínar atfinningar, men alt verður framborið við lættleika, einum vissum góðsinni og einum formi, ið politikkurin eins og eitt skaldaverk altíð eigur at hava.

Blóð skulu ikki verða læri-meistarar, eingir pedantar, men stuttligt kundi verið, um tey sluppu at borið fram vissar atfinningar til hina almennu gongdina, royndu at sett ein vissan síðiligan og mentunarlígan form eisini á tey politisku orðaskiftini, um tey so snúgva seg um uttanlendis- ella innanlendismál.

Ferðasambandið.

Ferðasambandið oyggjanna millum er ikki altíð í lagi — heldur ikki norðanfjarða. Týsdagin í hesari vikuni skuldu dansk ferðafólk fara norður til Klakksvikar at siggja hesa bygðina, sum tey ikki áður hövdu sæð. Tey fóru so av Havnini »yvir land« í »Trónða« og inn á Sólunda. Hadani fóru tey so saman við øðrum ferðafólki í bili til Fuglafjarðar. Men tá ið tey eru komin hagar siggja tey uppsligna kunngerir, har sagt verður, at báturin, sum sigla skal úr Klakksvik til Fuglafjarðar kemur ikki í dag vegna eitt ella annað — motorskaða kanska —. Har standa so fólkini. Einkin annað er at gera uttan at sleppa sær av stað aftur. Tað noyðast tey so at gera. Fara aftur til Sólunda, og har eru tey so heppin at fáa fatur á einum farmabáti og sleppa í honum aftur til Havnar. Klakksvikina sóu tey ikki á hesum sinni, og haraftir ofraðu tey 40 kr. — til einkis.

Ikki er at finna at, at tey hildu, at teir í Klakksvik, sum standa fyri siglingini, kundu havt sagt frá til Havnar, aðrenn fólkini fóru. Ella eisini fingið ein annan bát at farið, tí í Klakksvik skuldu ikki trotið bátar.

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar
útróðrabátar - vørur
verða tryggað

Føroyskt mál og støða tess í dag.

Tað kann sigast, at Føroyingar eru komin langt áleiðis við máli sínum. Tað eru ikki so nógv ár síðan, at málið bert var nýtt sum talumál, og tá var valla nakar, ið gekk við teirri hugsan, at tað nakrantíð fór at vera nýtt sum skrivtmál og geva ljóð fyri hesum fólki og teimum rørlum, sum tað bar upp á.

Nú hevur tað fingið rættindi sum alment mál: Tað verður nýtt í skúla og kirkju, og á tingi og í øllum almennum stovnum, og best av øllum: fólkið — serliga ungdomurin — er vordíð vart við málið og hevur hug at nýta tað. Fyrst tað kom fram, føroyskt mál, var tað fjöldin, helst av týðandi monnum, ið helt, at hetta málið kundi ikki nýtast í hesum mongu andaligu fœrum, sum menniskjan nú á døgum málber seg um. Tað var eitt gerandismál, eitt arbeiðismál, tú kundi ikki nýta tað har, ið hægri evni varð havt á lofti. Henda hugsan er mótpregvað. Føroyskt mál er nú so mykt, at maður kann við tí bæði í talu og skrift málbera seg væl og virðiliga um allar andaligar og mentunligar greinir og geva ljóð fyri sínari hugsan og tí, sum rørast kann einum í barmi.

Men um vit so statt kunnu hava loyvi at fegnast um tað, ið vunnið er føroyskum máli til frama, mugu vit eisini hava tað í huga, at stórir vandar standa nettupp í okkara tíð fyri málinum og royndunum at fjálga um og nýskapa føroyska mentun. Tað er at minnast, at vit eru fáment fólk, ein av heimsins minstu tjóðum, máltekið okkara ógvuliga lítið, og líkindi okkara at geva fólkinum tann lestur, sum ein moderna tíð krevur, á føroyskum máli eru enn als ikki so góð. Vit hava knýtt eitt fast samband við útheimin, og hadani flóðir inn á okkum lestur av øllum slagi. Sum sagt, er tað so nógv ein moderna tíð krevur, ið ikki ein farin tíð kravdi. Vit eins og menn í øðrum londum hava varhugað á, at tann lestur, ið býðist, og sum hitt modernaða menniskjað aftan á arbeiðisdagin vil hava, ikki altíð er gagnligastur, og aftur at tí, at hann viðvíkjandi dygd er vánaligur, so ger hann eisini tann skaða um seg her hjá okkum, at hann avlagar málið. Nógur lestur, um tað so er stuttleikalestur, setir sterk spor bæði í hugsunnarliv og málbrúk. Hjá okkum eru vist stuttleikablóðini við ymskum innihaldi og hini „litaðu heftini“, sum menn nevna tey, tað ið mest verður lisið. Tey eru litfrið, myndirnar eru nógvar, innihaldið er spenn-

andi og kann vera eitt skjól at sleppa sær í frá tí verunliga gerandislívinum. Um nakað kundi verið gjørt, so var tað tað, at ungdomurin í skúlunum vandi at læsa: lærdist at vanda sær um lesturin. Og skuldi ein hugsa um eina málvernd, so var hon einasta, at verið fór fyri at givið fólkinum okkurt at lisið av lættum slagi: kappast við útlendsku blóðini og givið út málningablað við einum fjölbroyttum söguinnihaldi á føroyskum. Eitt annað, sum elvir eina herviliga málspillu er útlenska útvarpið. Vit hoyrdu einaferð gramlum, at tað var í umbúna at fáa føroyskt útvarp. Tað hevði verið hin besta mál- og mentunarvernd, men frá tí spurdist einki aftur. Útlenska útvarpið ber tað við sær, at tað avlagar hitt rámandi føroyska sjómálið og veðurlagsmálið. Um øll tey föri, ið nerta við natúr og mansins verk her, kundi einki mál vera rikari enn hitt føroyska. Á tósinum millum skip og bátar í telefonini hoyrir tú mangan, at ner er eitt afturstig. Sjómansins mál er eisini ávirkað nóg av donskum og hevur mist hin farna kraftleikan.

Aftan á bardagan er ein annar vandi komin. Hesin stóri fólkastryggingin, sum leitaður er higar til lands, tí ófriðurin hevði lagt nakað eftir seg her hjá okkum. Í gøtunum serliga í høvuðsstaðnum er ofta meira útlendskt mál at hoyra enn føroyskt. Vit Føroyingar — uttan at rósa okkum — hava verið vandir at vera fólkaligir og hóvskir móti fremmindafólki. Okkara mál hevur lítið verið vort. Vit hava lært annað mál. Alt hetta hevur gjørt, at vit altíð hava roynt at tosa fremmenda mannsins mál. — Og so kanska eitt sindur av undirlutakenslu hevur verið uppi í: vit hava hildið tað vera *fin* at duga og tosa útlendskt mál. Vilja vit hava og bjarga okkara máli, mugu vit broyta henda atburð. Vit mugu venja útlendingar við tað, at her býr eitt fólk við serstökum máli, og tann, sum kemur higar til okkara at búgva, má læra, í hvussu er at skilja málið. Tú kanst tosa hitt útlenska málið við tin útlenska kenning ella starvsfelaga eina tíð, til hann kann hava stundir at læra seg okkara mál, men heldur ikki longur.

Tað er í Føroyum, at føroyskt mál skal verða varðveitt. Tað eru Føroyingar, sum skulu varðveita tí. Koma vit uttanlanda, mugu vit nýta mál útlandsins. Tað er væl, at vit læra útlendskt mál, men okkara mál eigur at

standa fremri enn nakað útlendskt mál. Allir Føroyingar hava ikki skilt hetta. Enn eru, um framgongdin hevur verið stór, fólk, ið eru líkásæl við málinum. Tey eiga at minnast, at málið er hitt fremsta eyðkenni á einum fólki. Mál og mentun hevur hvør einstakur skyldu at verja.

Bilkoyrsul og vegirnir.

Bygdaviðurskipti ella býarviðurskipti — her hugsast um vegir, innanbyggja og uttanbyggja, og bygging hava ikki lagað seg her í Føroyum, at tey knappliga skulu verða umskift til stórstaðarviðurskipti. Og tað er tað, ið hent er. Teir smólu krókutu vegirnir, sum snúgva seg í krøppum líðum fram við húsum og hornum skulu nú taka eina bilferðslu, sum hevur stórstaðarstódd. Ein ferðandi útlendingur má bert undrast, at ikki fleiri vanlukkur henda á føroyskum vegum. Á hansara leiðum er mikil ferðsla, men ferðslan er sundurbýtt. Har er koyrubreyt og gongubreyt, og har eru merki at ansa eftir — har er eisini ferðslupoli, sum skipar ferðingini eftir gøtunum.

Her hjá okkum er alt í einum hurluvasa. Bilar, bussar, fólk, hundar ella onnur djór ferðast lið um lið, so tú heldur, at alt vindist saman. Ringast er við bórnunum. Smábørn ganga úti á vegnum, fólk mugu loypa til at taka tey frá bilhjólinum, ella bilmenninir mugu steðga knappliga framman fyri barninum og fáa beint tað burtur. Slíkt má beinanvegin gerast til eitt nervalstíð fyri bilstjórar. Men sigast má eisini, at summir bilstjórar eru ógvuliga óansnir — og hava eina ferð í trongum, fólkaftyllum gøtum, sum er heilt skilaleys. Ja, tað sigst, at hin fyrisetta bilferðin er 15 km, og so koma bilar upp í 60 km!

Men sum her er sagt, stór vanlukka kann henda. Eitt kvöldið í hinari vikuni um 5 tíðina sá ógvusligt út á einum av hesum trongu gøtunum í Havn. Vaglið var av tí tættasta við fólki, sum verið hevði órindi og gekk aftur og fram. Tá kom ein av hesum stóru grønu vørvognunum fúkandi gjøgnum trongan við einari ferð, ið var uttan vit og skil. Eingin, sum fyri var, kundi hugsað um at farið til viks. Beint tá ið hann skuldi rena oman í tvørgøtuna, sum gongur fram við skúlagarðinum oman í Vágsbotn, hoyrdist skrenjan av hjólinum. Bilurin steðgaði knappliga, og eitt konufólk lá útstrekt fram-